

Vojnici iz Knina u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću

Lovorka Čoralić

Hrvatski institut za povijest
HR – 10 000 Zagreb
lovorka@isp.hr

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 16. 4. 2022.

Prihvaćeno: 5. 7. 2022.

355.11(497.583-1Knin):(450)⁴18⁴

<https://doi.org/10.58565/vda.3.1.8>

Sažetak

U središtu istraživanja udio je vojnika iz grada Knina, ali i s područja kninske krajine u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (pješaštvo i konjaništvo) u 18. stoljeću. Istraživanje je zasnovano na gradivu iz Archivio di Stato di Venezia (fond *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*). U radu se obrađuje način spominjanja vojnika u izvoru, vremenski okvir njihova djelovanja i razdioba prema uključenosti u pojedine vojne rodove. Posebno se naglašava da su u posljednjim godinama opstojanja *Serenissime* u profesionalne pješačke postrojbe uključivani i pripadnici teritorijalne milicije, zavičajem iz okolice Knina. S obzirom na to da su popisivači katkada donosili podatke o tjelesnim značajkama vojnika, ukazuje se na njihovu dob, trajanje službe, stas, boju kose i drugo. Ovdje razmatranim vojnicima zapovijedali su poglavito dalmatinski i bokeljski visoki časnici te se i o njima i njihovoj karijeri donose osnovni podaci. U radu se raščlanjuju mjesta djelovanja postrojba u kojima su ovi vojnici popisivani. Zaključuje se da su vojnici iz Knina i okolice činili zapaženu regionalnu skupinu unutar korpusa hrvatskih vojnika u sastavu mletačkih kopnenih snaga. Na kraju rada donosi se tablični pregled svih do sada pronađenih vojnika s ovoga područja.

Ključne riječi: Knin, Mletačka Republika, vojna povijest, pješaštvo, konjaništvo, povijest 18. stoljeća

Uvod i cilj rada

Prekomorske (prekojadranske) postrojbe mletačke vojske, velikim dijelom novačene duž stečevina Republike Svetoga Marka od sjevera Istre do albanskoga juga, u ranome su novom vijeku imale iznimno važnu ulogu u očuvanju njezinih posjeda i na području *Stato da Mar* i duž Veneta (*terraferma*). Zapažene i vojno izrazito djelatne još od prvih mletačko-osmanskih ratova koncem 15. i u 16. stoljeću te su postrojbe najbrojnije bile tijekom 17. stoljeća (Kandijski rat: 1645. – 1669.; Morejski rat: 1684. – 1699.) i početkom 18. stoljeća (Drugi morejski ili Mali rat: 1714. – 1718.). Nakon 1718. godine, odnosno sklapanja Požarevačkog mira, mletačka se vojska postupno preustrojava te je brojnost tih postrojba smanjena, ali su one i u mirnodopsko vrijeme nastavile djelovanje sve do 1797. godine.¹ Kada je riječ o

1 O mletačkim vojnim snagama u ranome novom vijeku, posebice s obzirom na postrojbe novačene

užoj podjeli mletačkih prekomorskih kopnenih snaga, posebice se izdvaja pješništvo (mornaričko pješništvo) pod imenom *Fanti ultramarini* i hrvatsko konjaništvo – *Croati a cavallo* (*Cavalleria Croati*).²

Središnja tema ovoga rada, koji je nastavak višegodišnjih istraživanja gradiva iz Archivio di Stato di Venezia i Državnog arhiva u Zadru, usmjerena je na udio Kninjana u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama tijekom 18. stoljeća. Poglavit izvor koji je uporabljen u radu spisi su mletačke državne magistrature za novačenje kopnenih postrojba poznati pod nazivom *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*, a koji su pohranjeni u Archivio di Stato di Venezia (dalje: RI-ASVe-0715-*Inquisitori ... pubblici ruoli*). Riječ je o popisima pripadnika pojedinih pukovnija i njima pripadajućih satnija, koji su većim dijelom sačuvani upravo za 18. stoljeće.

---

na području istočnoga Jadrana, vidi u: Giuseppe Sabalich, *Huomeni d'arme di Dalmazia* (Zara: S. Artale, 1909.); Sabalich, „La Dalmazia guerriera“, *Archivio storico per la Dalmazia*, 3/V, fasc. 30 (1928), 279-300.; Arduino Berlam, „Le milizie dalmatiche della Serenissima“, *Rivista dalmatica* 16 (1935), br. 1, 47-58.; Ennio Concina, *Le trionfanti et invittissime armate Venete* (Venezia: Filippi editore, 1972.); John R. Hale, *L'organizzazione militare di Venezia nel '500* (Roma: Jouvence, 1990.); Šime Peričić, „Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 35 (1993), 219-232.; Francesco Paolo Favalaro, *L'Esercito Veneziano del '700: Ricerche e schizzi* (Venezia: Filippi editore, 1995.); Šime Peričić, „Neki Dalmatinci – generali stranih vojski“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 42 (2000), 195-220.; Lovorka Čoralić i Nedjeljka Balić Nižić, „Iz hrvatske vojne povijesti – *Croati a cavallo* i *Soldati Albanesi*, njihova bratovština i gradivo o njezinu djelovanju od 1675. godine do sredine XVIII. stoljeća“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 24 (2006), 71-130.; Tea Mayhew, *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*. (Roma: Viella, 2008.); Mayhew, „Mletački vojnik na istočnoj obali Jadrana za Kandijškog rata (1645-1669)“, U: *Spomenica Josipa Adamčeka*, ur. Drago Rokсандić i Damir Agičić (Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009.), 243-262.; Domagoj Madunić, „Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)“. Doktorska disertacija (Budimpešta: Central European University, 2012.); Josip Vrandečić, *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi* (Split: Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za povijest, 2013.); Nikola Markulin, „Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki za vrijeme Morejskog rata (1684. – 1699.)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 56 (2014), 91-142.; Markulin, *Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718*. Doktorska disertacija (Zadar: Sveučilište u Zadru, 2015.).

- 2 Podrobnije o ustroju i strukturi postrojba *Fanti ultramarini* i *Croati a cavallo* vidi u: Favalaro, *L'Esercito Veneziano*, 57-58, 100-103; Alberto Prelli, *Sotto le bandiere di San Marco: Le armate della Serenissima nel '600* (Bassano del Grappa: Itinera Progetti, 2012.), 71-106.; Lovorka Čoralić; Maja Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – časnici mletačkih prekojadranskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. st.)“, *Povijesni prilozi* 31 (2012), br. 42, 250-252. Usporedi dodatno i ondje navedene bibliografske jedinice o navedenoj problematici.

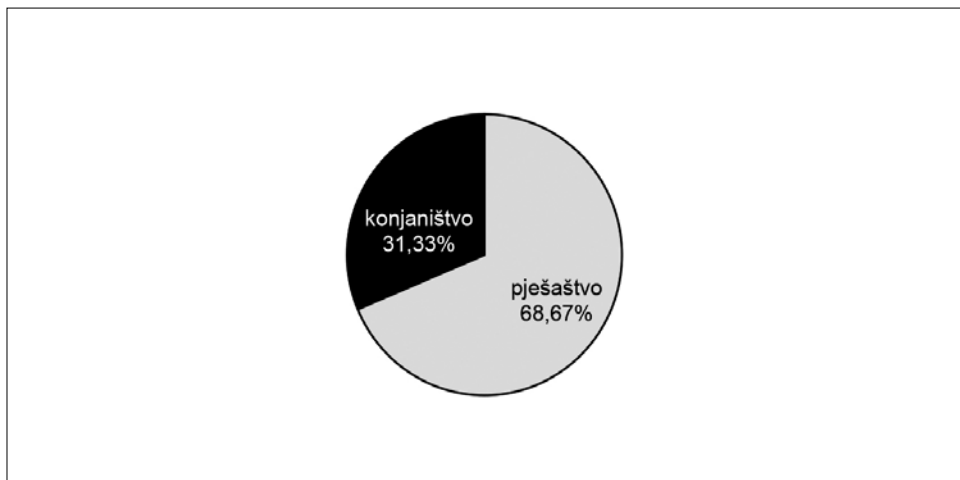
Tragom navedenih izvora i postojećih historiografskih saznanja u ovom ćemo tekstu detaljnije ukazati na način bilježenja Kninjana u prekomorskim pješničkim i konjaničkim postrojbama, vremenski okvir spominjanja, utvrditi njihove činove, trajanje vojne službe, tjelesne (osobne) karakteristike vojnika te spomenuti njihove vojne zapovjednike i mjesta popisivanja. Naposljetku, na kraju rada donijet ćemo u formi tabličnoga priloga poimenični pregled svih dosada istraženih kninskih vojnika u rečenim kopnenim snagama Mletačke Republike, pri čemu je kao osnova poslužila baza podataka iz spomenutoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli.³

Ovdje je potrebno napomenuti da je tijekom dosadašnjih istraživanja u središnjoj pismohrani u Mlecima obrađeno oko 50 % gradiva koje se odnosi na udio hrvatskih vojnika u postrojbama mletačkih pješnika i konjanika te smatramo da je taj uzorak dovoljan za istraživanje i raščlambu ondje prikupljenih podataka.

-
- 3 O hrvatskim regionalnim skupinama u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama vidi, primjerice: Čoralić, „Riječani u mletačkim prekojadranskim postrojbama (18. stoljeće),” *Rijeka* 18 (2013), br. 2.; 11-25.; Čoralić, „Vojnici iz Hercegovine u mletačkim kopnenim postrojbama (18. stoljeće),” *Hum: Časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru* 10 (2013), 162-182.; Čoralić, „Vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama zavičajem iz Senja, Karlobaga te s područja Like i Krbave (18. stoljeće),” *Senjski zbornik* 40 (2013), 523-546.; Čoralić, „Dubrovčani – vojnici u mletačkim pješničkim postrojbama (*Fanti oltramarini*) u 18. stoljeću“, *Analni Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 53 (2015), br. 2, 293-309.; Čoralić, „Vojnici iz Bosne u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“, *Prilozi – Institut za istoriju u Sarajevu* 44 (2015), 35-55.; Čoralić, „Sinjani i Cetinjani – vojnici u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“/ „The Sinj and Cetina Border Soldiers in the Venetian Overseas Ground Forces (the 18th Century)“, *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea* 7 (2020), 187-208.; Čoralić, „Splicani – *Croati a cavallo* u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“, *Povijesni prilozi* 39 (2020.), br. 59, 229-249.; Čoralić, „Segečani u mletačkim prekomorskim pješničkim postrojbama u 18. stoljeću“ U: *Segetski zbornik*, Prvi svezak, ur. Ivan Pažanin (Seget Donji: Župa Gospe od Ružarija Seget, 2021), 47-56.; Čoralić; Katušić, „Šibenčani u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 58 (2016): 147-190.; Čoralić; Katušić, „Novigradani – vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“, U: *Novigrad nekad i sad*, ur. Slobodan Kaštela (Zadar: Sveučilište u Zadru – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Matica hrvatska – Općina Novigrad, 2016.), 352-359.; Čoralić; Katušić, „Zemuničani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“, U: *Zbornik radova sa znanstvenog skupa „Zemunik u prostoru i vremenu“*, ur. Josip Faričić i Zdenko Dundović, Zadar: Sveučilište u Zadru, 2016.), 190-197.; Čoralić; Katušić, „*Fanti oltramarini* i *Croati a cavallo* – vojnici s otoka Ugljana u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“, U: *Kali*, ur. Josip Faričić (Zadar: Sveučilište u Zadru – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Općina Kali, 2017.), 163-178.; Čoralić; Katušić, „Biogradani i Vranjani – vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“, U: *Braća Vranjanin i vransko područje tijekom povijesti. Zbornik radova sa znanstvenoga skupa „Braća Vranjanin i vransko područje tijekom povijesti“ održanog u Biogradu 25. travnja 2014.*, ur. Božo Došen (Zadar: Matica hrvatska, 2017.), 455-474.

Raščlamba arhivskih spisa

Dosada su prema popisima magistrature *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* istražena osamdeset tri vojnika iz Knina. Od toga broja na pješake otpada 68,67 %, dok su konjanici zastupljeni s 31,33 % (vidi: *Grafikon 1*). Primjetno je, također, kako se gotovo polovica kninskih pješaka odnosi na pripadnike lokalne, odnosno teritorijalne milicije (cernide, krajine) koje su, ponajprije u posljednjim godinama 18. stoljeća, učestalo novačene duž dalmatinskoga zaleđa i priključivane, barem privremeno, profesionalnim pješačkim postrojbama.⁴ Ovdje je potrebno napomenuti da slične pokazatelje bilježimo i u nekim drugim hrvatskim krajevima i gradovima, mahom onima u zaleđu (Imotski, neretvansko područje i druga). U primjeru Kninjana opažamo kako su vojnici iz toga grada u postrojbama cernida najčešće bili zabilježeni 1796. i 1797. godine, a bili su uključeni u pukovnije Antonija Paravije, Jerolima Smeće (*Smechia*) i Vicka Michielija Vitturija. Jednako tako, kao pretežito mjesto njihova popisivanja navedeni su Mleci, odnosno tamošnja vojna baza na Lidu, mjestu gdje su se završno raspoređivale pojedine satnije i odakle su bili upućivani kao pojačanje gradova i utvrda duž Veneta (*terraferma*).

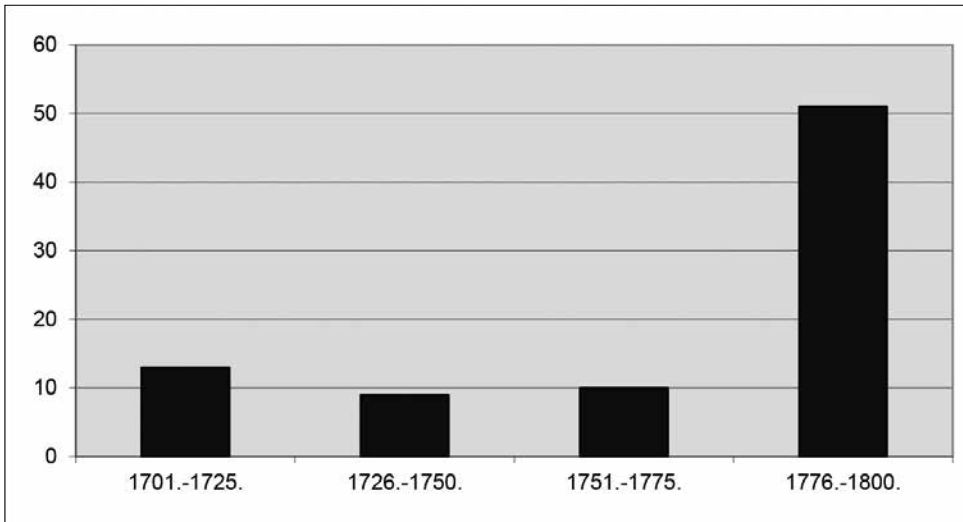
Grafikon 1: Omjer udjela Kninjana u pješačkim i konjaničkim postrojbama

4 Djelovanje cernida u profesionalnim postrojbama najčešće je bilo kratkotrajno, najviše do dvije godine, za razliku od regularnih pripadnika *Fanti oltramaroni* raspoređenih u različitim pješačkim i konjaničkim satnijama i pukovnijama, koji su u aktivnoj vojnoj službi djelovali i po više desetljeća. O cernidama u kontekstu mletačke vojne organizacije u Dalmaciji u ranome novom vijeku vidi detaljnije u: Nikola Markulin, *Mletačka vojna organizacija*, 170–215. O teritorijalnim snagama u Dalmaciji, s posebnim obzirom na 19. stoljeće, usporedi i: Tado Oršolić, *Vojna Dalmacija u 19. stoljeću: vojska, teritorijalne snage, žandarmerija (1797.-1914.)* (Zadar: Sveučilište u Zadru, 2013.). Za 18. stoljeće posebno vidi na str. 20–34.

Kada je riječ o načinu njihove ubilježbe u izvore, popisi članova pojedinih postrojba (satnija djelatnih unutar pukovnija) pisani su jednoobrazno. U pravilu se u popisu navodi pukovnija i njoj pripadajuće satnije, kao i njezini zapovjednici i časnički kadar. Pretežit dio popisa čini lista običnih vojnika (*Soldati, Fanti*) te se za svakog pojedinog vojnika navodi njegovo ime, ime oca i prezime, mjesto podrijetla⁵ te lokacija i datum izradbe popisa. Katkada su, ali neredovito, ubilježeni i osobni podaci vezani uz vojnike: starost (dob), visina (statura), boja kose te kod pripadnika konjaništva boja konja. Ponekad se, nadalje, bilježi prijelaz vojnika iz jedne u drugu postrojbu, podatak o smrti te dezertiranju. U tim se slučajevima vojnik naknadno križao s prvotnoga popisa. Jezik popisivanja vojnika je talijanski (mletački dijalekt) te su prezimena, a često i imena talijanizirana. Potrebno je također napomenuti da su vojnici popisivačima osobno prilazili i usmeno davali svoje podatke. Otuda nemali problemi s iskrivljavanjem prezimena koja manje vičnim popisivačima nisu bila razumljiva. Također moramo uzeti u obzir činjenicu da je dio vojnika, osobito onih u profesionalnim jedinicama, u službu pristupao zbog bijega od zakona, odnosno nakon počinjene kriminalne radnje u svome zavičaju. Njihovi iskazi, osobito kada je riječ o personalnim podacima, stoga su zasigurno katkada bili lažni ili iskrivljeni.

Vojnici iz Knina bilježe se u sastavu profesionalnih postrojbi *Fanti oltramarini* i *Croati a cavallo* tijekom cijeloga 18. stoljeća (vidi: *Grafikon 2*). U prvom pratećem razdoblju (1701. – 1725.) njihov je broj zapažen, ponajviše zbog činjenice da se tada odvijao Drugi morejski ili Mali rat (1714. – 1718.), tijekom kojega je Mletačka Republika – u sklopu posljednjega ratnog skraza s Osmanlijama, na širokom potezu bojnišnice od Dalmacije do Grčke angažirala znatan dio svoga profesionalnog vojnog ljudstva. Nakon toga, prestankom vojnih djelovanja i preustrojem mletačkih vojnih snaga (smanjivanjem aktivnih profesionalnih pješačkih i konjaničkih postrojba) broj kninskih vojnika dijelom opada, ali i dalje u kontekstu kopnenih jedinica koje se ovdje razmatraju zadržava solidnu bojnost. U posljednjim desetljećima (osobito pod sam kraj *Serenissime*) njihov broj bio je znatno veći. Taj se porast može objasniti činjenicom da upravo tada, posljednji put u svojoj povijesti, Mletačka Republika mobilizira (kao dio svoje politike naoružane neutralnosti) veći broj postrojba, ponajprije pješačkih. Upravo tada, doslovno u posljednjim godinama Republike Svetoga Marka, pješačke snage u velikoj se mjeri popunjavaju neprofesionalnim vojnicima – pripadnicima teritorijalne milicije (cernide). Kninjani (ili vojnici iz okolice grada) u izvorima su označeni opisom *territorio di Knin*, ali bez izričitoga specifikiranja naselja iz kojega potječu. Kada promatramo sva prateća razdoblja, zahvaljujući masovnom udjelu cernida u posljednjim godinama 18. stoljeća, broj Kninjana u mletačkoj kopnenoj, ponajprije pješačkoj vojsci, izrazito je velik.

5 Knin se u mletačkim vrelima najčešće označava kao *Clin*, *Cline* i *Tenin*.

Grafikon 2: Vremenski okvir djelovanja (popisivanja) profesionalnih vojnika iz Knina

U konkretnom smislu, kada je riječ o najstarijem zabilježenom upisu Kninjana u postrojbe *Cavalleria croati*, spisi magistrature Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli svjedoče da je riječ o konjaniku Ivanu Jurinom Žarkoviću, upisanom u mletačkoj pokrajini Romanija u Grčkoj 1705. godine (pukovnija Antuna Medina, satnija drugoga pukovnika Marka Medina). Završni spomen konjanika u postrojbi iz ovdje razmatranih Kninjana vezujemo uz trubača Pavla Gaetanovog Furlu (podrijetlom moguće Talijana), djelatnoga u satniji kapetana Antuna Radnića u pukovniji Tripuna Gregorine (Padova, 1789.). U primjeru vojnika zastupljenih u pješastvu, prvi spomen Kninjana datira u 1712. godinu. Riječ je o Mihovilu Josipovom Kačiću, pripadniku osobne satnije pukovnika Tripuna Vicka Burovića. Završni spomen pješaka iz Knina u potonjem vojnom rodu zabilježen je u veljači 1797. godine, a riječ je o Nikoli Petrovom Bibiću (satnija kapetana Josipa Arvatinića u sklopu pukovnije Jerolima Smeće).

Obični vojnici (*soldati*) u mletačkome profesionalnom pješastvu i konjaništvu, kao i u dijelu ljudstva koji je vjerojatno činio teritorijalnu obranu, činili su pretežit dio strukture postrojba u koje su bili uključeni Kninjani. Ipak, izvori bilježe i nekolicinu Kninjana koji su obnašali dočasničke činove ili bili prisutni u specijaliziranim službama (najčešće je riječ o glazbenoj pratnji) pri njima pripadajućoj satniji. Kada je riječ o pripadnicima konjaničkih snaga, kao kaplar (*caporal*) spominju se Martin Jurin Anić (osobna satnija pukovnika Luje Karla Benje, Verona, 1754.) te – kao glazbena pratnja – trubač (*trombetta*) Pavao Gaetanov Furla (pukovnija Tripuna Gregorine, satnija kapetana Antuna Radnića, Padova, 1789.). U primjeru pješaka kao glazbena su pratnja zabilježena braća Dominik (pifarist) i Donat

(trubač) Gambiroža/*Gambirasi* (sinovi Ivana, osobna satnija pukovnika Jerolima Smeće, Brescia, 1794.).⁶ U primjeru istoga vojnog roda u dočasničkom je činu (kaplar) ubilježen Luka Stojšelić (Stojić), pripadnik satnije kapetana Jakova Paskvalija unutar pukovnije Stjepana Buće (Kotor, 1715.).

U mletačke su postrojbe nerijetko pristupali i Kninjani iz istih obitelji. Iako se neka prezimena ponavljaju, izravnu i blisku rodbinsku vezu između vojnika koji se jednako prezivaju ne možemo u potpunosti potvrditi. Jedine potvrđene obiteljske veze bilježimo kod braće Filipa i Jakova, sinova Marka Kokana, koji se u nekoliko navrata bilježe u pješачkoj postrojbi pukovnika Antonija Paravije (satnija kapetana Nikole Bolice, Mleci, 1796.), kao i kod spomenute braće (glazbena pratnja u pješачkoj jedinici) Dominika i Donata Gambirože. U nekim drugim primjerima riječ je o isključivo istovjetnim prezimenima. Tako se, primjerice, iz obitelji Babić spominju, ali u većem vremenskom razmaku, pješaci Ivan Markov (osobna satnija pukovnika Antuna Kumbata, Mleci, 1748.) i Ilija Antunov (osobna satnija pukovnika Nikole Medina, Mleci, 1788.). U prvoj polovici 18. stoljeća upisan je Ivan Mihovilov Kovačević, konjanik u osobnoj satnji pukovnika Luje Detrika (Salò, 1728. i Verona, 1734.), dok je njegov prezimenjak, pješak Jadre Martinov, pripadnik cernida, upisan koncem 1796. godine u pukovnji Antonija Paravije (satnija kapetana Nikole Bolice). Bilježimo, nadalje, i dva konjanika iz obitelji Krešević. To su Cvitko Lazov, djelatan tijekom Drugoga morejskog rata u pukovnji Šimuna Nassija u sklopu satnije potpukovnika Jurja Radoša (Zadar, 1714. i 1716.), i Stojan Gabrilov, upisan 1734. godine u Veroni u osobnoj satnji pukovnika Luje Detrika. Tijekom istoga rata bilježi se i konjanik Petar Lovre Marić, zabilježen 1714. u prethodno spomenutoj pukovnji Šimuna Nassija u Zadru. Mnogo kasnije, 1785. godine, izvori nam otkrivaju i Nikolu Filipova Marića, pripadnika pukovnije Tripuna Gregorine u satnji potpukovnika Petra Grgura Carrare (upisan u Kotoru). Iako nam nije poznata izravna obiteljska veza, zasigurno su u rodu bili i Mitar Jovanov Surač i Nikola Todorov Surač, zabilježeni kao pješaci s *territorio di Knin* u kolovozu 1796. (Mleci), pripadnici često spominjane satnije kapetana Nikole Bolica u pukovnji Antonija Paravije. Naposljetku, veliki vremenski raspon i različite rodove opažamo u primjeru vojnika koji su nosili prezime Zorić. To su Marko Jadrin, upisan 1709. godine u Zadru u osobnoj konjaničkoj satnji pukovnika Nikole Divnića, i pješak Ivan Pavin, djelatan 1797. godine na Krfu u pukovnji Jerolima Smeće (kapetan Josip Arvatini).

Uzorak kojim raspolažemo omogućuje nam utvrđivanje trajanja vojne službe pojedinih vojnika. Opažamo da se Kninjani, kada je riječ o pješacima, najčešće

6 O obitelji Gambiroža postoji opsežna knjiga Mladena Gambirože (*Povijest Gambiroža*, Knin: Vlastita naklada, 2019.). Međutim, kako se uporabljeno gradivo (matične knjige, generalni providuri Dalmacije i Albanije i drugo), pohranjeno u Državnom arhivu u Zadru, ipak ponajprije odnosi na 19. stoljeće, podaci o ovdje spominjanin Kninjanima iz te obitelji nisu sadržani.

bilježe vrlo kratko, odnosno da je trajanje njihove službe iznosilo jednu ili (vrlo rijetko) dvije godine. U tim je primjerima ponajprije riječ o već spomenutim pripadnicima teritorijalnih snaga, odnosno cernidama. Takvi su, a ovdje navedimo samo neke vojnike, Kninjani Jakov Filipov Čelan, Nikola Matin Dević, Grgo Ivanov Domazet, braća Filip i Jakov Kokan, Jadre Martinov Kovačević, Andrija Ivanov Mialica, Stipe Mihov Milan, Ivan Antunov Perišić i drugi. Svi su oni zabilježeni u drugoj polovici 1796. godine u Mlecima, odnosno u vojnoj bazi na Lidu. Kada je riječ o konjaničkim postrojbama, trajanje vojne službe moguće je, barem u nekoliko primjera, pratiti i tijekom više godina. Tako je, primjerice, Ivan Mihovilov Kovačević, pripadnik osobne satnije pukovnije Luje Detrika, zabilježen od 1728. (Salò) do 1734. godine (Verona), dok je *Croato a cavallo* Pave Stipanov Klačević djelovao u osobnoj satniji pukovnika te potom bojnika vojske i glavnog zapovjednika hrvatskoga konjaništva (*sargente maggiore di battaglia e soprintendente alla Cavalleria*) Franje Buće od 1759. do 1768. godine (mjesta popisivanja bila su Brescia, Zadar i Kotor).

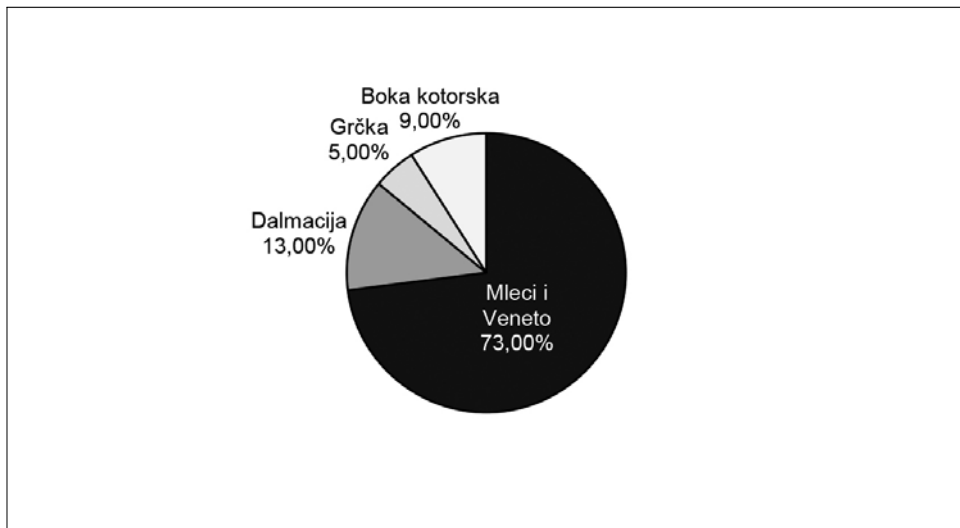
Podaci o dobi Kninjana, kao i drugih vojnika postrojba koje se razmatraju u ovom radu, nisu bili redovito zabilježeni. Međutim, na osnovi djelomičnog uzorka, moguće je donijeti određene zaključke. Prosjek godina pješaka bio je dvadeset četiri. Najmlađi zabilježeni kninski pješak bio je Ilija Markov Raičević, u trenutku popisivanja u pukovnji Antuna Kumbata (satnija kapetana Marka Đikanovića, Mleci, 1748.) star osamnaest godina. U istoj je pukovnji (osobna satnija njezina zapovjednika Kumbata) iste godine upisan i najstariji pješak, a to je David Mihajlov Kuprešanin, star trideset godina. Uzorak koji se odnosi na kninske konjanike mnogo je manji, a prosjek godina iznosio je dvadeset šest. Prema sačuvanim podacima najmlađi je kninski konjanik bio dvadesetogodišnji Andrija Dominikov Gverović, pripadnik osobne satnije pukovnika Luje Karla Benje, popisano u Veroni 1754. godine. Naposljetku, kao najstariji konjanik iz ove regionalne skupine vojnika bilježi se (Verona, 1738.) Marko Ivanov Galić, djelatnik u osobnoj satniji pukovnika Luje Detrika. Usporedna raščlamba otkriva nam da su konjanici iz Knina bili nešto stariji od svojih sugrađana koji su djelovali u pješačkim postrojbama. Iako razlika u prosjeku godina nije značajna, činjenica jest da je ovakav omjer očekivan, a razlog tome možemo, kao i u primjeru drugih vojnika s istočnojadranske obale (promatrajući omjer dobi pješaka i konjanika) pronaći u činjenici da su u konjaničke postrojbe pristupali nešto iskusniji vojnici čije su vještine bile složenije. Ujedno, konjaničkih je jedinica, zbog njihove elitnosti i većih financijskih izdataka za njihovo održavanje, bilo znatno manje.

Ubilježba konkretnih fizičkih značajki vojnika također nije bila redovita u svim popisima. Ipak, kada je riječ o Kninjanima, uzorak takvih podataka otkriva nam kako su popisivači, prema svojoj osobnoj procjeni, opisivali vojnike pojedinih sat-

nija. Kada je riječ o staturi (opći dojam o visini vojnika), prevladavaju, kao i na razini svih istočnojadranskih vojnika, vojnici srednjega rasta (*ordinario, commun*). Kao osoba niskoga rasta (*basso*) bilježi se samo kninski pješak Antun Jovin Obučina (osobna satnija pukovnika Antuna Kumbata, Mleci, 1748.), dok vojnike koji su percipirani kao visoki (*alto*) u primjeru ove regionalne skupine ne opažamo. Stereotipna opažanja vojnika osobito se iskazuje pri opisu boje kose. U primjeru Kninjana to je izrazito prisutno jer su ih popisivači bez iznimke bilježili kao smeđokose (*castagno*). Uz pripadnike konjaničkih postrojba često je upisivana i boja njihovih konja. Prema ovdje raščlanjenim pokazateljima, Kninjani su najčešće zaduživali dorate (*bai, baio*), nešto manje vrance (*mor, moro*), a tek u pojedinačnim primjerima čilaše (*leard, leardo*) i riđane (*saur, sauro*).

Mletačke pješačke i konjaničke postrojbe, raspoređene u satnije i pukovnije, bile su tijekom 18. stoljeća, a osobito okončanjem posljednjega mletačko-osman-skog rata (1714. – 1718.), raspoređene u glavna vojna uporišta *Serenissime*. To su ponajprije bili gradovi odnosno utvrde duž mletačkoga kopnenog posjeda diljem Veneta (Mleci – Lido, Vicenza, Padova, Treviso, Palmanova, Verona, Bergamo, Udine i druga), vodeća uporišta duž istočnoga Jadrana (Zadar, Split, Kotor) te nakon Požarevačkoga mira 1718. godine preostale mletačke stečevine u grčkome arhipelagu. Pukovnije i satnije bile su, kako vrela svjedoče, vrlo mobilne te se pojedine satnije bilježe na raznim lokacijama. Statistički promatrano (vidi: *Grafikon 3*), kninski se vojnici, odnosno njihove postrojbe najčešće bilježe na području Veneta – u Mlecima i duž mletačkih gradova diljem *terraferme* (73,00 % u omjeru svih spomenutih mjesta popisivanja satnija i pukovnija). Unutar toga područja prevagu imaju Mleci, odnosno tamošnja vojna baza na Lidu. Osim glavnoga grada Republike Svetoga Marka, na tome se području kao mjesta stacioniranja postrojba u kojima su djelovali kninski pješaci i konjanici bilježe (iako u mnogo manjem broju u odnosu na glavni grad Republike Svetoga Marka) i Brescia (izražnije od sljedeće navedenih gradova), Padova, Palmanova, Salò, Treviso, Udine, Verona i Vicenza. Gradovi i utvrde u Dalmaciji u postotnome omjeru djelovanja vojnika iz Knina zastupljeni su s 13,00 %. Izrazito je prednjačila onovremena dalmatinska prijestolnica Zadar, ujedno i najsnažnije mletačko vojno-strateško uporište na istočnom Jadranu, dok se od drugih gradova i utvrda bilježe (isključivo u pojedinačnim primjerima) još Split i Hvar. Kada je riječ o Boki, Kninjani su zabilježeni isključivo u Kotoru (9,00 %), glavnome gradu mletačke pokrajine (*Albania Veneta*) koji je tijekom 18. stoljeća predstavljao vodeću mletačku obrambenu utvrdu prema osmanskim posjedima u neposrednome zaleđu. Napoljetku, u nekoliko je primjera (5,00 %) kao mjesto popisivanja navedena mletačka uporišna baza na otoku Krfu te grčko područje koje se u izvorima naziva *Romagnia* (Romanija).

Grafikon 3: Mjesta popisivanja kninskih vojnika

Završni osvrt odnosi se na visoke časnike (pukovnike) koji su zapovijedali pješačkim i konjaničkim postrojbama vojnika iz Knina. Iako je o dijelu njih već pisano u nekim prethodnim radovima, smatramo da sažeto spominjanje dijela časničkoga kadra, koji je ponajprije dolazio s istočnojadranske obale, dodatno rasvjetljava i ovu temu istraživanja i povijest dalmatinskih i bokeljskih vojničkih obitelji koje su pokoljenjima davale najviše časnike u profesionalnim postrojbama pod stijegom svetoga Marka. Od pješačkih snaga možemo istaknuti Dalmatince Antuna Kumbata (podrijetlom iz Kaštela),⁷ plemića Trogira Vicka Michielija Vitturija⁸ te Jurja Mitrovića, zavičajem vjerojatno iz zadarsko-biogradskoga zaleđa.⁹ Nadalje, cijeli je niz Bokelja, uglavnom odvjetaka plemićkih obitelji, djelo-

7 Podrobnije o Antunu Kumbatu vidi u: Čoralić; Katušić, „Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 57 (2015), 145-183. Gradivo o djelovanju Antuna Kumbata u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... publici ruoli, b. 546-550.

8 Podrobnije o Vicku Michieliju Vitturiju vidi u: Čoralić; Markulin, „Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 61 (2019), 361-405. Gradivo o vojnome djelovanju Vicka Michielija Vitturija u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... publici ruoli, b. 604A, 643-647.

9 Gradivo o vojnome djelovanju Jurja Mitrovića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... publici ruoli, b. 663.

vao u činu pješackih pukovnika. To su Stjepan Buća,¹⁰ Tripun Vicko Burović,¹¹ Jerolim Smeća¹² i Tripun Štukanović,¹³ zatim pukovnici iz paštrovskoga i budvanskog kraja Marko Antun Bubić,¹⁴ vojni inženjer Antun Marković,¹⁵ Nikola Medin¹⁶ i drugi. Kada je riječ o zapovjednicima postrojbe *Cavalleria Croati*, ističu se, primjerice, zadarski plemići Lujo Detriko¹⁷ i Šimun Nassi,¹⁸ Šibenčanin Nikola Divnić,¹⁹ Antun Duplančić, zavičajem vjerojatno iz Poljica,²⁰ kao i Bokelji

-
- 10 Gradivo o vojnome djelovanju Stjepana Buće u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 501-510.
- 11 Gradivo o vojnome djelovanju Tripuna Vicka Burovića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 511-526.
- 12 Podrobnije o Jerolimu Smeći vidi u: Čoralić; Katušić, „Jerolim Smeća – pukovnik mletačkih prekomorskih pješackih postrojbi (druga polovica 18. stoljeća)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 59 (2017), 289-314. Gradivo o vojnome djelovanju Jerolima Smeće u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 702.
- 13 Podrobnije o Tripunu Štukanoviću vidi u: Čoralić; Katušić, „Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769) – pukovnik mletačkih oltramarina“, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 50 (2012), 385-410. Gradivo o vojnome djelovanju Tripuna Štukanovića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 703.
- 14 Podrobnije o Marku Antunu Bubiću vidi u: Čoralić; Katušić, „Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.)“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 28 (2010), 139-172. Gradivo o vojnome djelovanju Marka Antuna Bubića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 454, 499-500.
- 15 Podrobnije vidi u: Čoralić; Markulin, „Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.) i njegova pješacka pukovnija“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 60 (2018), 167-204. Gradivo o djelovanju Antuna Markovića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 634-639.
- 16 Gradivo o vojnome djelovanju Nikole Medina u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 650-655.
- 17 Podrobnije vidi u: Čoralić, „Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*)“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 32 (2014), 99-129. Gradivo o vojnome djelovanju Luje Detrika u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 801-806.
- 18 Podrobnije vidi u: Čoralić, „Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća)“, *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, god. IV (2012), br. 5, 7-31. Gradivo o vojnome djelovanju Šimuna Nassija u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 824-825.
- 19 Podrobnije vidi u: Čoralić, „Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 54 (2012), 125-145. Gradivo o vojnome djelovanju Nikole Divnića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 807-809.
- 20 Gradivo o vojnome djelovanju Antuna Duplančića u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 809.

Franjo Buća²¹ i Tripun Gregorina²² te Antun Medin²³ s područja Paštovića. Svi su oni imali zavidnu vojnu karijeru, a donošenje osnovnih podataka o njima ujedno je, vjerujemo, i prinos više kontekstualizaciji sudjelovanja Kninjana i vojnika iz drugih dijelova istočnoga Jadrana u mletačkim profesionalnim postrojbama u 18. stoljeću.

Zaključak

Tijekom prošlih stoljeća istočni je Jadran bio jedno od glavnih izvorišta za popunjavanje mletačkih kopnenih i mornaričkih postrojba. Nastavljajući se na prethodna istraživanja, u fokusu su ovoga rada vojnici (pješaštvo i konjaništvo) iz Knina te iz kninske krajine koji su nakon oslobođenja toga kraja od osmanske vlasti 1688. godine uvelike sudjelovali u profesionalnim postrojbama *Fanti oltramaroni* i *Croati a cavallo*, ali i u teritorijalnoj (pješačkoj) miliciji (cernide, krajine – *territorio di Knin*) koja se u kriznim trenucima sjedinjavala s profesionalnim pješaštvom. Rad je zasnovan na neobjavljenom gradivu iz Archivio di Stato di Venezia (spisi državne magistrature *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*) te se na temelju popisa pojedinih postrojba (satnija) ukazalo na osnovne značajke udjela kninskih vojnika u rečenim vojnim jedinicama. Opaža se velik broj vojnika iz Knina (prema dosadašnjem uzorku pronađeni su podaci za osamdeset tri vojnika), njihova podijeljenost na profesionalni korpus (raspoređen unutar pješaštva i konjaništva), kao i izražena participacija cernida u posljednjim godinama opstojanja Mletačke Republike. Raspoloživi podaci otkrivaju nam i osobne, fizičke značajke dijela vojnika (dob, stas, boja kose), podatke o trajanju njihove službe, ali i kazuju o konjima koje su zaduživali kninski *Croati a cavallo*. Kninjani su djelovali u postrojbama kojima su zapovijedali pretežito hrvatski časnici (ponajprije Dalmatinci i Bokelji), a o njihovoj mobilnosti svjedoči cijeli niz vojnih uporišta i gradova u kojima su bili popisivani. Na kraju možemo zaključiti kako su vojnici iz Knina i kninskoga kraja predstavljali izrazito zapaženu, brojnu i cijenjenu regionalnu skupinu unutar brojčano velikog

21 Gradivo o vojnome djelovanju Franje Buća u činu pukovnika i zapovjednika hrvatske konjice pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 782-786.

22 Podrobnije vidi u: Čoralić; Katušić, „Kotoranin Tripun Gregorina (1719-1791) – pukovnik hrvatskih konjanika (*Croati a cavallo*)“, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 55 (2017), br. 2, 375-406. Gradivo o vojnome djelovanju Tripuna Gregorine u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 815-820.

23 Gradivo o vojnome djelovanju Nikole Medina u činu pukovnika pohranjeno je u: ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 819-823.

korpusa hrvatskih vojnika pod stijegom svetoga Marka u posljednjemu stoljeću opstojanja Privedre Republike. Ujedno, vjerujemo da tablični prilog svih dosada istraženih vojnika koji objavljujemo na kraju rada može pomoći u istraživanju lokalne onomastike.

PRILOG: Popis vojnika iz Knina zabilježenih u mletačkim pješćkim i konjanićkim postrojbama tijekom 18. stoljeća²⁴

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	rod vojske	ćin / dužnost	dob	stas	boja kose	
1	1	Andrić, Jure	Nikola	pješćstvo					
2	2	Anić, Martin	Jure	konjanićstvo	kaplar				
3	3	Babić, Ilija	Antun	pješćstvo					
4	4	Babić, Ivan	Marko	pješćstvo		29	srednjega rasta	smećokos	
5	5	Balestrak, Petar	Mate	pješćstvo					
6	6	Biaić, Ivan	Mate	pješćstvo / cernida					
7	7	Bibić, Nikola	Petar	pješćstvo					
8	8	Bilić, Božo	Pave	pješćstvo / cernida					
9	9	Božić, Ivan	Jure	konjanićstvo					
10	10	Bradarić, Ivan	Mate	pješćstvo					
11	11	Bučan, Jure	Stipe	pješćstvo / cernida					
12	12	Bulić, Marko	Josip	konjanićstvo					
13	13	Ćelan, Jakov	Filip	pješćstvo / cernida					
14	13	Ćelan, Jakov	Filip	pješćstvo / cernida					
15	14	Debelica, Pave	Pave	pješćstvo					
16	15	Deranja, Ivan	Šime	pješćstvo / cernida					

24 Vojnici se navode abecednim slijedom, a uz osnovne podatke (prezime, ime, ime oca), navode se satnije (*compagnia*) i pukovnije (*reggimento*) unutar kojih su djelovali, vojni ćin, osobne karakteristike (dob, stas, boja kose), podaci o konjima (za pripadnike konjanićkih postrojbi), mjesto i datum popisivanja te signatura (broj svežnja, odnosno buste) unutar arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli u Archivio di Stato di Venezia.

	konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
		kapetan Petar Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 31.5.1793.	b. 652.	
	dorat	pukovnik Lujo Karlo Benja	pukovnik Lujo Karlo Benja	Verona, 10.5.1754.	b. 775.	
		pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 30.6.1788.	b. 650.	
		pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 29.6.1748.	b. 550.	
		kapetan Marko Antun Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 30.9.1793.	b. 701.	
		kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Naknadno prekrižen.
		kapetan Josip Arvatini	pukovnik Jerolim Smeća	Krf, 5.2.1797.	b. 702.	
		pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	
	dorat	pukovnik Antun Duplančić	pukovnik Antun Duplančić	Mleci, 5.7.1774.	b. 809.	
		pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Verona, 15.7.1796.	b. 653.	
		kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Naknadno prekrižen.
		pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807.	
		kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
		kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
		kapetan Giovanni Paravia	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Kotor, 30.9.1793.	b. 644.	Naknadno prekrižen.
		pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	rod vojske	čin / dužnost	dob	stas	boja kose	
17	16	Dević, Nikola	Mate	pješaštvo / cernida					
18	16	Dević, Nikola	Mate	pješaštvo / cernida					
19	17	Doganović, Bariša	Martin	konjaništvo					
20	18	Domazet, Grgo	Ivan	pješaštvo / cernida					
21	19	Draškić, Frane	Juro	pješaštvo / cernida					
22	20	Duar, Ilija	Jovan	pješaštvo					
23	21	Erak, Abram	Đuka	pješaštvo / cernida					
24	22	Furla, Pavao	Gaetan	konjaništvo	trubač				
25	23	Galić, Marko	Ivan	konjaništvo		38		smeđokos	
26	24	Gambiroža / Gambirasi, Dominik	Ivan	pješaštvo	pifarist				
27	25	Gambiroža / Gambirasi, Donat	Ivan	pješaštvo	trubač				
28	26	Gerić, Jure	Marko	pješaštvo					
29	27	Gverović, Andrija	Dominik	konjaništvo		20			
30	28	Ilić, Mitar	Marko	pješaštvo / cernida					
31	29	Kačić, Mihovil	Josip	pješaštvo					
32	30	Kadić, Ivan	Jakov	pješaštvo					
33	31	Klačević, Pave	Stipan	konjaništvo					
34	31	Klačević, Pave	Stipan	konjaništvo		21	srednjega rasta		

konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
	pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Dezertirao.
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 31.12.1795.	b. 645.	Naknadno prekrižen.
	pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.7.1789.	b. 701.	Naknadno prekrižen.
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 31.12.1795.	b. 645.	Naknadno prekrižen.
dorat	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gregorina	Padova, 22.10.1789.	b. 819.	
dorat	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Verona, 22.3.1738.	b. 805.	
	pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	
	pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	
	kapetan Antun Medin	pukovnik (fu) Antun Kumbat	Mleci, 28.3.1750.	b. 550.	
vranac	pukovnik Lujo Karlo Benja	pukovnik Lujo Karlo Benja	Verona, 10.5.1754.	b. 775.	
	pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	
	pukovnik Tripun Vicko Burović	pukovnik Tripun Vicko Burović	Palmanova, 21.10.1712.	b. 511.	
	bojnik Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Hvar, 14.9.1791.	b. 651.	
dorat	pukovnik Franjo Buća	pukovnik Franjo Buća	Brescia, 1.4.1759.	b. 782.	
dorat	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	Brescia, 1.1.1762.	b. 783.	

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	rod vojske	čin / dužnost	dob	stas	boja kose	
35	31	Klačević, Pave	Stipan	konjaništvo			srednjega rasta		
36	31	Klačević, Pave	Stipan	konjaništvo			srednjega rasta		
37	32	Knežević, Andrija	Petar	konjaništvo					
38	32	Knežević, Andrija	Petar	konjaništvo		24			
39	32	Knežević, Andrija	Petar	konjaništvo		24			
40	33	Kokan, Filip	Marko	pješništvo / cernida					
41	33	Kokan, Filip	Marko	pješništvo / cernida					
42	34	Kokan, Jakov	Marko	pješništvo / cernida					
43	34	Kokan, Jakov	Marko	pješništvo / cernida					
44	35	Kovačević, Ivan	Mihovil	konjaništvo			srednjega rasta	smeđokos	
45	35	Kovačević, Ivan	Mihovil	konjaništvo		41	srednjega rasta	smeđokos	
46	36	Kovačević, Jadre	Martin	pješništvo / cernida					
47	36	Kovačević, Jadre	Martin	pješništvo / cernida					
48	37	Krešević, Cvitko	Lazo	konjaništvo					
49	37	Krešević, Cvitko	Lazo	konjaništvo					
50	38	Krešević, Stojan	Gabrilo	konjaništvo					
51	39	Krpan, Ivan	Jakov	pješništvo					
52	40	Krulović, Josip	Krstitelj	konjaništvo					

konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
dorat	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	Zadar, 1.10.1765.	b. 784.	
dorat	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	Kotor, 1.9.1768.	b. 784.	
čilaš	pukovnik Franjo Buća	pukovnik Franjo Buća	Mleci, 30.5.1758.	b. 782.	
čilaš	pukovnik Franjo Buća	pukovnik Franjo Buća	Padova, 10.11.1758.	b. 782.	
čilaš	pukovnik Franjo Buća	pukovnik Franjo Buća	Brescia, 1.4.1759.	b. 782.	Naknadno prekrizen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
čilaš	pukovnik Lujko Detriko	pukovnik Lujko Detriko	Salò, 18.4.1728.	b. 802.	
čilaš	pukovnik Lujko Detriko	pukovnik Lujko Detriko	Verona, 27.1.1734.	b. 802.	Preminuo 15.3.1734. te je prekrizen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
	potpukovnik Juraj Radoš	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824.	
	potpukovnik Juraj Radoš	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 1.7.1716.	b. 824.	
dorat	pukovnik Lujko Detriko	pukovnik Lujko Detriko	Verona, 27.1.1734.	b. 802.	Naknadno prekrizen.
	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Krf, 1.6.1767.	b. 639.	
dorat	pukovnik Lujko Detriko	pukovnik Lujko Detriko	Treviso, 9.4.1724.	b. 802.	

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	rod vojske	čin / dužnost	dob	stas	boja kose	
53	41	Kuprešanin, David	Mihajlo	pješaštvo		30	srednjega rasta	smeđokos	
54	42	Leva, Juraj	Ivan	konjaništvo					
55	43	Magić, Mijo	Juro	pješaštvo					
56	44	Marić, Nikola	Filip	konjaništvo					
57	45	Marić, Petar	Lovre	konjaništvo					
58	46	Markota, Dujam	Jovan	pješaštvo / cernida					
59	47	Markušinić, Dominik	Ivan	konjaništvo					
60	47	Markušinić, Dominik	Ivan	konjaništvo					
61	48	Matijašević, Lujo	Petar	pješaštvo / cernida					
62	49	Matijević, Jakov	Ilija	pješaštvo		22			
63	50	Mialica, Andrija	Ivan	pješaštvo / cernida					
64	51	Milan, Stipe	Miho	pješaštvo / cernida					
65	51	Milan, Stipe	Miho	pješaštvo / cernida					
66	52	Milošević, Ilija	Matija	pješaštvo		22	srednjega rasta	smeđokos	
67	53	Milović, Božo	Ćiro	pješaštvo					
68	54	Mudić, Nikola	Petar	pješaštvo / cernida					
69	55	Novaković, Ćiro	Jure	pješaštvo / cernida					
70	56	Obućina, Antun	Jovo	pješaštvo		24	nizak	smeđokos	
71	57	Perišić, Ivan	Antun	pješaštvo / cernida					
72	57	Perišić, Ivan	Antun	pješaštvo / cernida					

konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 29.6.1748.	b. 550.	
riđan	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gregorina	Kotor, 1.8.1786.	b. 817.	
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Kotor, 25.10.1794.	b. 647.	Naknadno prekrižen.
vranac	potpukovnik Petar Grgur Carrara	pukovnik Tripun Gregorina	Kotor, 30.1.1785.	b. 817.	
	potpukovnik Juraj Radoš	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gregorina	Kotor, 1.8.1786.	b. 817.	
čilaš	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gregorina	Mleci, 11.7.1787.	b. 818.	
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 31.12.1795.	b. 645.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Andrija Medin	pukovnik Tripun Štukanović	Mleci, 29.12.1764.	b. 703.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
	pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 30.6.1788.	b. 650.	
	pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 31.12.1795.	b. 645.	Naknadno prekrižen.
	pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12.8.1794.	b. 702.	
	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 29.6.1748.	b. 550.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	Naknadno prekrižen.

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	rod vojske	čin / dužnost	dob	stas	boja kose	
73	58	Petković, Dragoje	Marijan	konjaništvo					
74	59	Pletikosa, Grgo	Frane	pješništvo					
75	60	Raičević, Ilija	Marko	pješništvo		18			
76	61	Ranjetović, Lazo	Ilija	pješništvo					
77	62	Rigić, Antun	Luka	konjaništvo					
78	63	Sinobad, Jakov	Matija	konjaništvo					
79	64	Stojšelić (Stojić), Luka –Stoić	Stoić	pješništvo / cernida	kaplar				
80	65	Surač, Mitar	Jovan	pješništvo / cernida					
81	66	Surač, Nikola	Todor	pješništvo / cernida					
82	67	Šimić, Josip		pješništvo / cernida					
83	68	Šimić, Stjepan	Ivan	konjaništvo					
84	69	Škarica, Pave	Šime	pješništvo					
85	70	Taljičić, Jovo	Marko	pješništvo		24	srednjega rasta	smeđokos	
86	70	Taljičić, Jovo	Marko	pješništvo		26	srednjega rasta	smeđokos	
87	71	Tokić, Lazo	Živko	pješništvo		22	srednjega rasta	smeđokos	
88	72	Ugolini, Alberto	Dominik	konjaništvo					
89	73	Validžić, Toma	Ivan	pješništvo					
90	74	Vidović, Toma	Petar	pješništvo					
91	75	Vranković, Ivan	Todor	pješništvo					

konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
	kapetan Stojan Mitrović	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807.	
	pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleci, 31.12.1796.	b. 663.	
	kapetan Marko Đikanović	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 28.12.1748.	b. 550.	Naknadno prekrižen.
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 28.9.1793.	b. 644.	
	kapetan Antun Fenzi	pukovnik Nikola Divnić	Split, 5.5.1718.	b. 808.	
	pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.7.1716.	b. 807.	
	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća	Kotor, 19.6.1715.	b. 501.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Naknadno prekrižen.
	kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	Dezertirao.
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 31.12.1795.	b. 645.	Naknadno prekrižen.
vranac	kapetan Mihovil Anđelo Filiberi	bojnik vojske i nadzornik konjaništva Franjo Buća	Udine, 1.5.1774.	b. 786. (9/41)	
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 28.9.1793.	b. 644.	Naknadno prekrižen.
	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mleci, 3.12.1761.	b. 636.	
	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Verona, 8.5.1763.	b. 637.	
	pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 30.6.1788.	b. 650.	
vranac	kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gregorina	Kotor, 3.8.1788.	b. 818.	
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 28.9.1793.	b. 644.	Naknadno prekrižen.
	pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleci, 31.12.1796.	b. 663.	
	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 28.9.1793.	b. 644.	Naknadno prekrižen.

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	rod vojske	čin / dužnost	dob	stas	boja kose	
92	76	Vrkić, Marko	Pavao	pješništvo / cernida					
93	76	Vrkić, Marko	Pavao	pješništvo / cernida					
94	77	Vranešević, Petar	Valentin	konjaništvo					
95	78	Zebić, Ante	Pave	pješništvo / cernida					
96	78	Zebić, Ante	Pave	pješništvo / cernida					
97	79	Zečević, Petar	Milić	konjaništvo					
98	80	Zorić, Ivan	Pave	pješništvo					
99	81	Zorić, Marko	Jadre	konjaništvo					
100	82	Žarić, Jovica	Ivan	pješništvo / cernida					
101	83	Žarković, Ivan	Jure	konjaništvo			srednjega rasta	smeđokos	

	konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
		pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Krf, 2.5.1775.	b. 500.	
		pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Mleci, 29.9.1775.	b. 500.	
		pukovnik Šimun Nassi	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824.	Dezertirao.
		kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 11.8.1796.	b. 510.	
		kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671.	
		pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Vicenza, 14.5.1737.	b. 804.	
		kapetan Josip Arvatini	pukovnik Jerolim Smeća	Krf, 5.2.1797.	b. 702.	
		pukovnik Nikola Divnić	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807.	
		pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mleci, 31.12.1795.	b. 645.	Naknadno prekrižen.
	vranac	drugi pukovnik Marko Medin	pukovnik Antun Medin	Romanija, 30.9.1705.	b. 819.	

IZVORI I LITERATURA:

Arhivski izvori:

Archivio di Stato di Venezia (Italia)

RI-ASVe-0715-Inquisitori ... pubblici ruoli (Repubblica Italiana – Archivio di Stato di Venezia – 0715 – Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli)

Literatura:

Berlam, Arduino. „Le milizie dalmatiche della Serenissima“. *Rivista dalmatica* 16 (1935), br. 1, 47-58.

Concina, Ennio. *Le trionfanti et invittissime armate Venete*. Venezia: Filippi editore, 1972.

Čoralić, Lovorka. „Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 54 (2012), 125-145.

Čoralić, Lovorka. „Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća)“. *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe* 4 (2012), br. 5, 7-31.

Čoralić, Lovorka. „Riječani u mletačkim prekojadranskim postrojbama (18. stoljeće)“. *Rijeka* 18 (2013), br. 2, 11-25.

Čoralić, Lovorka. „Vojnici iz Hercegovine u mletačkim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“. *Hum: Časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru* 10 (2013), 162-182.

Čoralić, Lovorka. „Vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama zavičajem iz Senja, Karlobaga te s područja Like i Krbave (18. stoljeće)“. *Senjski zbornik* 40 (2013), 523-546.

Čoralić, Lovorka. „Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*)“. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 32 (2014), 99-129.

Čoralić, Lovorka. „Dubrovčani – vojnici u mletačkim pješačkim postrojbama (*Fanti oltramarini*) u 18. stoljeću“. *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 53 (2015), br. 2, 293-309.

Čoralić, Lovorka. „Vojnici iz Bosne u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“. *Prilozi – Institut za istoriju u Sarajevu* 44 (2015), 35-55.

Čoralić, Lovorka. „Sinjani i Cetinjani – vojnici u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“. / „The Sinj and Cetina Border Soldiers in the Venetian Overseas Ground Forces (the 18th Century)“. *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea* 7 (2020), 187-208.

Čoralić, Lovorka. „Splićani – *Croati a cavallo* u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“. *Povijesni prilozi* 39 (2020), br. 59, 229-249.

Čoralić, Lovorka. „Segećani u mletačkim prekomorskim pješačkim postrojbama u 18. stoljeću“. U: *Segetski zbornik*. Prvi svezak, uredio Ivan Pažanin, 47-56. Seget Donji: Župa Gospe od Ružarija, Seget, 2021.

Čoralić, Lovorka, Balić Nižić, Nedjeljka. „Iz hrvatske vojne povijesti – *Croati a cavallo* i *Soldati Albanesi*, njihova bratovština i gradivo o njezinu djelovanju od 1675. godine do sredine XVIII. stoljeća“. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 24 (2006), 71-130.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.)“. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 28 (2010), 139-172.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vraćen i Nikola Paskvali – časnici mletačkih prekojadranskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. st.)“. *Povijesni prilozi* 31 (2012), br. 42, 249-273.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769) – pukovnik mletačkih oltramarina“. *Analiz Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 50 (2012), 385-410

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 57 (2015), 145-183.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Šibenčani u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“,+. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 58 (2016), 147-190.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Novigradani – vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“. U: *Novigrad nekad i sad*, uredio Slobodan Kaštela, 352-359. Zadar: Sveučilište u Zadru, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Matica hrvatska. Općina Novigrad, 2016.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Zemuničani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“. U: *Zbornik radova sa znanstvenog skupa „Zemunik u prostoru i vremenu“*, uredili Josip Faričić i Zdenko Dundović, 190-1871. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2016.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „*Fanti oltramarini i Croati a cavallo* – vojnici s otoka Ugljana u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“. U: *Kali*, uredio Josip Faričić, 163-178. Zadar: Sveučilište u Zadru, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Općina Kali, 2017.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Biograđani i Vranjani – vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)“. U: *Braća Vranjanin i vransko područje tijekom povijesti. Zbornik radova sa znanstvenoga skupa „Braća Vranjanin i vransko područje tijekom povijesti“ održanog u Biogradu 25. travnja 2014.*, uredio Božo Došen, 455-474. Zadar: Matica hrvatska, 2017.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Jerolim Smeća – pukovnik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi (druga polovica 18. stoljeća)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 59 (2017), 289-314.

Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Kotoranin Tripun Gregorina (1719-1791) – pukovnik hrvatskih konjanika (*Croati a cavallo*)“. *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 55 (2017), br. 2, 375-406.

Čoralić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.) i njegova pješačka pukovnija“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 60 (2018), 167-204.

Čoralić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 61 (2019), 361-405.

Favaloro, Francesco Paolo. *L'Esercito Veneziano del '700: Ricerche e schizzi*. Venezia: Filippi editore, 1995.

Gambiroža, Mladen. *Povijest Gambiroža*. Knin: Vlastita naklada, 2019.

Hale, John R. *L'organizzazione militare di Venezia nel' 500*. Roma: Jouvence, 1990.

Madunić, Domagoj. „Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)“. Doktorska disertacija: Central European University, Budimpešta, 2012.

Markulin, Nikola. „Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki za vrijeme Morejskog rata (1684. – 1699.)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 56 (2014), 91-142.

Markulin, Nikola. „Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718“. Doktorska disertacija: Sveučilište u Zadru, Zadar, 2015.

Mayhew, Tea. *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718.*, Roma: Viella, 2008.

Mayhew, Tea. „Mletački vojnik na istočnoj obali Jadrana za Kandijskog rata (1645-1669)“. U: *Spomenica Josipa Adamčeka*, ur. Drago Roksanđić i Damir Agičić, 243-262. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009.

Oršolić, Tado, *Vojna Dalmacija u 19. stoljeću: vojska, teritorijalne snage, žandarmerija (1797.-1914.)*. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2013.

Peričić, Šime. „Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 35 (1993), 219-232.

Peričić, Šime. „Neki Dalmatinci – generali stranih vojski“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 42 (2000.): 195-220.

Prelli, Alberto. *Sotto le bandiere di San Marco: Le armate della Serenissima nel '600*. Bassano del Grappa: Itinera Progetti, 2012.

Sabalich, Giuseppe. *Huomeni d'arme di Dalmazia*. Zara: S. Artale, 1909.

Sabalich, Giuseppe. „La Dalmazia guerriera“. *Archivio storico per la Dalmazia* 3/V, fasc. 30 (1928), 279-300.

Vrandečić, Josip. *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi*. Split: Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za povijest, 2013.

Soldiers from Knin in the Venetian overseas ground troops in the 18th century

Summary

The central topic of the paper refers to the share of soldiers from the city of Knin, but also from the territory of Knin (territorio di Knin) in the Venetian overseas ground troops (infantry and cavalry) in the 18th century. The research is based on an insight into unpublished materials from the Archivio di Stato di Venezia (fonds of the state magistracy for recruitment under the name Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli). The paper deals with the way soldiers are mentioned

in the source, the time frame of their activities and their division according to their involvement in certain military branches. It is especially emphasized that in the last years of Serenissima's existence, the members of the territorial militia (cernida, krajine), probably from the Knin area, were included in the professional infantry units. Considering that the cataloguers sometimes provided information on the personal (physical) characteristics of individual soldiers, their age, length of service, stature, hair colour, etc. are indicated. The soldiers taken into consideration here were mainly commanded by high-ranking officers from Dalmatia and Boka, and basic information is provided about them and their careers. The paper analyses the places of troops' operation where these soldiers were listed (from Venice and Veneto, through Dalmatia and Boka kotorska to Corfu). At the end of the article, it is concluded that the soldiers from Knin and its surroundings represented an extremely notable, numerous and respected regional group within the numerically large corps of Croatian soldiers in the Venetian ground troops. At the end of the paper, a tabular overview presents all soldiers found so far from this area active in the overseas troops of the Venetian ground army.

Keywords: Knin, Republic of Venice, military history, infantry, cavalry, history of the 18th century